

Roman (Tema - Konu - Çatışma - Dil ve Anlatım - Yapı - 1

1. Ayın on dördünde Bünyamin'in kazması beyaz bir cisme çarptı. Merakı artan Vardapet'le birlikte çevresindeki toprağı temizlediklerinde bunun, çoktan taşlaşmış, neredeyse öküz büyüklüğünde bir kertenkele kafası olduğunu gördüler. Boynundan itibaren bel kemiği toprağın derinliklerinde kayboluyordu. Bünyamin, canavarın dişlerinden birini yadigâr olarak almayı düşündü. Ama diş, eline alır almaz ufalanıverdi. Vardapet bunu uğur telakki edip çıra ışığı altında birtakım hesaplar yaptı. Rakamları topladı, çıkardı; iletkiden okuyup kaydettiği derecelerin yüz sekene erişip erişmediğine baktı ve delikanlıya gülümsedi.

Bu parçada,

- I. Olay örgüsü
- II. Mekân
- III. Zaman
- IV. Kişiler

unsurlarından hangileri belirgin değildir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III.
D) II ve IV. E) III ve IV.

2. Bugün ensenize kadar kestirdiğiniz şu saçlar yok mu? Ne uzundu, ne uzun! Köklerini sökercesine onları tarardık. Hiç unutmam, hanımefendi size üstü papatyaya örneği beyaz ketenlerden yeni bir elbise diktirmişti, onu giydirdik ve sizi büyük hanımefendiye götürdük. O vakte kadar büyükannenizi görmemiştiniz çünkü büyük hanımefendi damadıyla altı sene dargın durdu. Nihayet barıştılar, biz de sizi götürdük. Ah, diye içini çekiyor ve başını sallıyor Gülter. Büyükanneniz gibi kadın nerede şimdi?

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Pastiş B) Parodi
C) İroni D) Geriye dönüş
E) İç çözümleme

3. Damların yosun tutan ve kararın kiremitlerini nihayetsiz dut, erik ve iri yapraklı incir ağaçları örtmeye çalışıyor, derelerin kenarını beyazımtırak yapraklarıyla uzun kavaklar takip ediyordu. Bunların arasında belki yirmiden fazla minare, bembeyaz yükseliyor ve uzaktan bakan bir göze, tıpkı kavak ağaçları gibi hafif hafif sallanıyor hissini veriyordu.

Bu parçada,

- I. Betimleyici
- II. Öyküleyici
- III. Tartışmacı

anlatım biçimlerinden hangileri kullanılmıştır?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) I ve III. E) II ve III.

4. I. Kanaryacık küçük vücudunu yana bırakmış, sessiz bir feryat gibi gagasını açmıştı. İşte bu dakikada tekrar size baktım. Kâfi derecede çevik davranmamış, kirpiklerinizdeki iki damla gözyaşını benden saklayamamıştınız. Ah sizin o her şeyle eğlenen gözlerinizdeki bu iki damla merhamet yaşı! Nejat Bey, tekrar ediyorum: Hayatıma istediğiniz gibi tasarruf edebilirsiniz. Değil mi ki gözlerinizde o iki merhamet damlasını gördüm.

II. Bir başınaydı işte. Bir başına, hiç bilmediği bir mekânda, iki zıt yaradılışlı kapıyla... Ne bir eksik ne bir fazla. Yüz yüze durmuş iki kapı... Biri içeri, öteki dışarı... Birinin muhatabı yer üstü, ötekininse yer altı.

Numaralanmış roman kesitlerinde hâkim olan duygular aşağıdakilerden hangisidir?

I.	II.
A) Özlem	Ölüm
B) Saygı	Öfke
C) Aşk	Yalnızlık
D) Hüzün	Kararsızlık
E) Güven	Korku

5. Aşağıdaki parçalardan hangisi kültürel bir çatışmayı dile getirmektedir?

- A) Bir an sokağın iki ucuna ve karşıya bakındıktan sonra ses sahibinin belki de ısınmak için yürüyüp gitmiş olacağı kanısına vardı çünkü görünürlerde iri yarı bir delikanlıdan başka kimse yoktu. Delikanlı, evin önündeki parmaklığın üstüne tünemiş, tereyağlı ekmeği yemekteydi.
- B) Nihayet rastgele bir kapıyı araladım ve içeride Raif Efendi'yi gördüm. Onu evvelden tanıımıyordum. Buna rağmen masasının başına eğilmiş gördüğüm bu adamın başkası olamayacağını derhal hissettim.
- C) Halam, babamın yeryüzündeki tek akrabası idi. Belki de bu yüzden birbirlerine huy, mizaç hatta sıhhat itibarıyla taban tabana zıttılar. Babam kanlı canlı, taş yese öğütür cinsten bir adamdı. Kâinat onun için harman gibi savrulacak bir şeydi. Halam ise zayıf ve içine kapanıktı.
- D) Havuz, dökülmüş yaprak tabakaları altında görülmez olmuştu. Sonbahar denen mevsim ne hazin bir mevsimmiş! Bu, âdeta yazın çürüyüşü, parça parça çürüyüp dökülüşü gibi bir şeydi.
- E) Annesi ve babası ona bir Doğulu alışkanlığı vermişti. Fakat İstanbul'a yerleştikten sonra bilhassa dayısının ailesinden aldığı tesirler bambaşkadır. Tahsilini Avrupa'da bitiren dayısı ve kızları, Neriman'da Batı hayatına karşı cazibe uyandırmıştı.

6. Bütün kalbimle zevkini çıkarmaya çalıştığım ilk yaz sabahı ile birlikte ruhumu harikulade bir neşe sarıverdi. Yalnızım, burada yaşamaktan da son derece memnunum. Burası tam benim yaradılışımdaki insanlara göre bir yer. Öyle mutluyum, huzur içinde yaşantıma öyle bir daldım ki sanatımın da bu durumdan fayda göreceğini umuyorum.

Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

- A) Coşku ve heyecana bağlı bir anlatıma sahiptir.
- B) İlahi anlaticının bakış açısı vardır.
- C) Sade ve akıcı bir dil kullanılmıştır.
- D) Diyalog tekniğine başvurulmuştur.
- E) Mizahi bir tavır sergilenmiştir.

7. Aşağıdaki parçalardan hangisi diğerlerinden farklı bir bakış açısı ile yazılmıştır?

- A) Babalı'den geçiyordum. Bir kitapçının camlığında benimkilerden birisini gördüm. Çıkalı beş yıl olmuştu.
- B) Hareketlerinde ve yürüyüşünde, kabul edilmiş bir mağlubiyetin iç burkan sessizliği vardı. Mutfağa geçti. Mangala ve semavere kömür koydu.
- C) Başımı çevirdim, ona baktım. Bunu yaparken romantizmalı kolumu zorlar gibiydim. Fakat içim birdenbire ferahladı, sanki yıllardır aradığım bir arkadaşımı bulmuşum.
- D) Radyoya gittim. Uzun dalga bomboştu, orta dalga da öyle... Uzun uzun esnedim. Kısa dalganın parazitleri arasında bir mucize çıktı: Bu enfes bir kemandı ve karımla daha nişanlıyken dinlediğimiz bir parçaydı.
- E) Yavaş yavaş yanıma yaklaştı. Gözleri tuhaf bir hayretle hafifçe büyümüşü. Birdenbire, her şeyi anlayıvermiş olmasından korktum.

8. Üsteğmen Demir Çukurcalı, kol saatine bir göz attı: 05.15. Sel sularından kuduza dönmüş Hantan Çayı'nın üzerinde donuk bir şafak söküyor. Öylesine donuk ki koyu kül rengine batık görünümü, aydınlatacağına karartıyor sanki. Şu kıvrıla büküle giden keçi yolu, ırmağa giden yol; şuraları, dünkü çarpışmalar sırasında Çinlilerden alınan siperler. Erat elinden geldiği kadar çekidüzen verip içine mevzilenmiş. Yüz metre kadar ötelinde pirinç tarlaları başlıyor, onların gerisinde ise yağmur perdesinden zar zor seçilebilen 306 rakımlı tepe, bugünkü hedef. Telsiz eri, alay komuta yeriyile bağlantı sağlamak derdinde.

— Burası ateş, burası ateş, Kartal'ı arıyoruz! Tamam!

241. Piyade Alayı, sekiz kilometrelik bir cephe boyunca kırk sekiz saattir Çinlilere saldırıyor. Solunda yerinde sığınan bir Porto Rico birliği, sağında ise Amerikalı zencilerin 25. Alayı, o da duraklamış.

Bu metnin yapı unsurları ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Olay: Çinlilere karşı verilen mücadele
- B) Zaman: Şafak vakti
- C) Anlaticı: Hâkim
- D) Mekân: Porto Rico
- E) Şahıs Kadrosu: Demir Çukurcalı, telsiz eri ve ordu birlikleri

